

Nota van B&W

Onderwerp Voortgangsrapportage voorgenomen bezuinigingen van de grote culturele instellingen en beëindiging dienstverlening van de Bibliobus met ingang van 2013

Portefeuillehouder mr. A.Th.H. van Dijk
Collegevergadering 30 oktober 2012
Inlichtingen Lidia Ferrari (6792)
Registratienummer 2012.0061372

1. Samenvatting

In 2011 hebben de drie grote culturele instellingen in het Cultuurgebouw – Pier K, Schouwburg De Meerse en Bibliotheek Haarlemmermeer – ieder de opdracht gekregen om 10% te bezuinigen. Deze opdracht bestaat uit twee tranches. De eerste tranche is een efficiency korting van 5%, die in twee fases (2,5% in 2013 en 2,5% vanaf 2014) structureel zal worden toegepast. De tweede tranche volgt vanaf 2014 en bedraagt 5%. Deze tweede tranche zal taakstellend zijn en zal gevolgen hebben voor het activiteitenaanbod. In nauw overleg met deze instellingen is de afgelopen tijd onderzocht hoe en op welke taken de bezuinigingen kunnen plaatsvinden.

Elke instelling heeft een plan opgesteld over hoe deze bezuinigingsopdracht met de nodige inspanningen ingevuld wordt.

Pier K realiseert de bezuinigingsopdracht door efficiencyverhoging: door verdergaande kostenbesparing en verhoging van opbrengsten (markt), het uitwerken van standaardisatie en aanpassing van werkprocessen en flexibilisering van inzetbaarheid van personeel en docenten.

Schouwburg De Meerse neemt een aantal maatregelen waardoor de eerste tranche opgevangen kan worden door efficiency, zoals het versoberen van personeel en artiestenregelingen en het verlagen van de garantiesommen van de vlakke vloerzaal. Deze instelling neemt in 2013 echter ook al een maatregel die ingrijpt op het activiteitenpakket, namelijk door de beeldende kunst en aangekoppelde horecafunctie in Het Oude Raadhuis te beëindigen en het groeimodel te temporiseren. Dit is in lijn met het nieuwe cultuurbeleid van de gemeente Haarlemmermeer.

Bibliotheek Haarlemmermeer realiseert de eerste tranche geheel op het gebied van efficiency. Er hoeven geen gedwongen ontslagen te vallen. Door natuurlijk verloop kan het aantal formatieplaatsen met 9,23 fte dalen. Bibliotheek Haarlemmermeer doet ook het voorstel om de dienstverlening van de Bibliobus per 2013 te beëindigen. Het beëindigen van deze dienstverlening is een bezuiniging op productniveau en zou volgens onze opdracht pas vanaf 2014 gedaan kunnen worden. Het handhaven van de Bibliobus zou een investering

betekenen voor een nieuwe bus van circa € 500.000,-. Van de 1964 leden die gebruik maken van de Bibliobus, zijn er rond de 500 betalende leden. De overige leden zijn jonger dan veertien jaar en hoeven geen abonnementskosten te betalen. De afweging kosten/baten draagt onvoldoende bij aan het halen van de organisatiedoelen. Ten opzichte van het gestaag afnemende gebruik acht de Bibliotheek de Bibliobus niet toekomstbestendig en vindt voortzetting en vervanging een onverantwoorde investering. Omdat het hier een afwijking betreft van onze opdracht, nemen wij hier een besluit over.

Om een compleet beeld van de bezuinigingsmaatregelen bij de spelers in het Cultuurgebouw te geven, wordt er een samenvatting van de (overige) plannen van Pier K, Schouwburg De Meerse en Bibliotheek Haarlemmermeer ter kennisname voorgelegd. Over de manier waarop we met opstart- en groeiproblematiek van Poppodium Duycker om moeten gaan wordt binnenkort afzonderlijk met de raad van gedachten gewisseld. In deze nota volgt een globaal overzicht van lopende en komende besparingsoperaties bij Duycker.

2. Uitwerking

Wat willen we bereiken?

In 2011 hebben we besloten om de subsidie aan de drie grote culturele instellingen – Pier K, Schouwburg De Meerse en Bibliotheek Haarlemmermeer – te verlagen ingaande 2013. Poppodium Duycker heeft deze bezuinigingstaak niet opgelegd gekregen in verband met de opstartfase waarin deze organisatie verkeert.

De bezuinigingsopdracht betreft een efficiencykorting van 5%, die in twee fases (2,5% in 2013 en 2,5% vanaf 2014) structureel zal worden toegepast. Naast deze bezuiniging, die bekend staat als de eerste tranche, zal een tweede tranche bezuiniging volgen van eveneens 5% per 2014, die taakstellend is. In tegenstelling tot de eerste tranche, kan de invulling van deze tweede maatregel gevolgen hebben voor het activiteitenaanbod, eventueel in combinatie met doorberekenen van kosten van activiteiten aan de burger (conform het profijtbeginsel). We willen bereiken dat de opgelegde bezuinigingsopdracht past binnen de kaders van de cultuurnota 'Ruimte voor cultuur, kansen voor ondernemerschap'. De instellingen dienen tevens naar mogelijkheden te zoeken die in lijn zijn met cultureel ondernemerschap, zoals dit verwoord is in de cultuurnota. De instellingen dienen hierover voor 1 maart 2013 een separaat plan in.

In deze nota is voor Pier K, Schouwburg De Meerse en Bibliotheek Haarlemmermeer op hoofdlijnen te lezen hoe zij afzonderlijk van elkaar de bezuinigingsopdracht willen realiseren. In nauw overleg met deze instellingen is de afgelopen tijd onderzocht hoe en op welke taken de bezuinigingen kunnen plaatsvinden.

Bibliotheek Haarlemmermeer behaalt de eerste tranche bezuiniging door middel van efficiency, maar heeft daarnaast het voorstel gedaan om de dienstverlening van de Bibliobus met ingang van 2013 te beëindigen. Daarvoor in de plaats heeft deze instelling plannen om deze dienstverlening op een andere manier vorm te geven, zodat zowel de kwaliteit van de dienstverlening gewaarborgd blijft als het kernenbeleid gehandhaafd wordt. Het beëindigen van deze dienstverlening is een bezuiniging op productniveau en zou op basis van onze opdracht pas vanaf 2014 gedaan kunnen worden. In verband met onder andere de snel

stijgende lasten van de bibliobus, wil Bibliotheek Haarlemmermeer deze dienstverlening op een andere manier inzetten.

Wat gaan we daarvoor doen?

In het cultuurbeleid hebben we bewust gekozen voor een nieuwe rolverdeling tussen gemeente en de culturele instellingen. Dit houdt in: we investeren als gemeente in de maatschappelijke vraag, middels het financieren van prestatieafspraken met de instellingen, evenzo geeft de gemeente daarnaast de ruimte om te ondernemen en daarbij nieuwe maatschappelijke allianties aan te gaan. Dit betekent vrijheid om te ondernemen, maar uiteraard ook gebondenheid om de afspraken na te komen. We verleggen met dit cultuurbeleid de koers dan ook van een nadruk op controle en verantwoording 'achteraf' naar regie, inspiratie en vertrouwen 'vooraf'. Wij verwachten dat de culturele instellingen vanuit hun deskundigheid en activiteitsaanbod actief meewerken aan het behalen van de doelen.

Wij vinden dat bij de keuzes die Pier K, Schouwburg De Meerse en Bibliotheek Haarlemmermeer maken om binnen hun activiteiten de bezuiniging op de gemeentelijke subsidie op te vangen, 'ontmoeten en verbinden' leidraad moet zijn. Anders gezegd: wij vinden dat deze culturele instellingen de bereikbaarheid en het op peil houden van activiteiten in de kernen mee moeten laten wegen. Om de serviceverlening in de gebieden op peil te houden kunnen de instellingen kiezen voor nieuwe innovatieve vormen van dienstverlening en bijvoorbeeld ook multifunctioneel ruimtegebruik. Parallel daaraan kunnen de instellingen kiezen voor meer efficiency, samenwerking, kostenbesparing en ondernemerschap in het Cultuurgebouw.

Wat mag het kosten / wat levert het op?

In 2013 en 2014 korten we de subsidie aan de drie grote instellingen met totaal 10%. De bezuinigingsopdracht aan de drie grote culturele instellingen dient het volgende te realiseren:

Instelling	Deel 1 eerste tranche (2013)	Deel 2 eerste tranche (2014)	Tweede tranche 2014	Totaal
Bibliotheek	€ 104.000,-	€ 104.000,-	€ 208.000,-	€ 416.000,-
Pier K	€ 108.000,-	€ 108.000,-	€ 216.000,-	€ 432.000,-
De Meerse	€ 44.000,-	€ 44.000,-	€ 88.000,-	€ 176.000,-
Totaal	€ 256.000,-	€ 256.000,-	€ 512.000,-	€ 1.024.000,-

Met grote inspanning is het Pier K, Schouwburg De Meerse en Bibliotheek Haarlemmermeer gelukt om de gevraagde bezuinigingsopdracht in meerjarenperspectief te realiseren en te eindigen met een positief begrotingsresultaat. Bij alle drie de instellingen toont de meerjarenbegroting geen structureel tekort na verwerking van bezuinigingsplannen. Bij de verlening 2014 wordt gemonitord of de realisatie van de bezuinigingen 2013 in lijn loopt met de ingediende plannen van de instellingen.

Wie is daarvoor verantwoordelijk?

Met het vaststellen van het nieuwe cultuurbeleid is bepaald wat de hoofdlijnen van het cultuurbeleid zijn. De raad is kaderstellend en heeft het budgetrecht. Het college is verantwoordelijk voor de uitvoering hiervan. Namens het college is de portefeuillehouder Cultuur hiervoor verantwoordelijk.

Wanneer en hoe zal de raad over de voortgang worden geïnformeerd?

De culturele instellingen hebben hun bezuinigingsplannen aan ons gepresenteerd. Het merendeel van de plannen is in lijn met onze opdracht: bezuinigen op efficiency in 2013, bezuinigen op productniveau vanaf 2014. Middels deze nota nemen wij een besluit over het voorstel van Bibliotheek Haarlemmermeer om de dienstverlening van de Bibliobus met ingang van 2013 te beëindigen en deze dienstverlening op alternatieve wijze te waarborgen. Deze nota wordt ter bespreking aan de raad aangeboden. Daarnaast wordt de raad op de hoogte gehouden van het proces van (overige) bezuinigingen en besparingen middels individuele verlenings- en vaststellingsnota's van de vier instellingen in het Cultuurgebouw alsmede via de reguliere planning & control producten.

3. Bezuinigingsvoorstellen

Hieronder volgt per instelling welke maatregelen er getroffen worden om de bezuinigingen te realiseren. De opbouw is als volgt:

- 3.1 Pier K
- 3.2 Schouwburg De Meerse
- 3.3 Poppodium Duycker
- 3.4 Bibliotheek Haarlemmermeer

3.1. Pier K

Pier K is in juni 2012 gestart met de uitvoering van het reorganisatieplan. Dit plan is een totaal plan waarbij ombuiging van het beleid wordt gekoppeld aan de gemeentelijke (€ 434.000,-) en provinciale bezuinigingsopgave (€ 188.000,-), in totaal € 620.000,- in de periode 2012- 2014. Aanleiding voor dit reorganisatieplan vormt de wens van Pier K om hun ondernemingsplan *Kunst als Kompas 2012-2014* uit te kunnen voeren met een evenwichtiger verhouding tussen opbrengsten uit de markt enerzijds en subsidie anderzijds.

Kern van het ondernemingsplan is dat Pier K zoveel mogelijk Haarlemmermeeders de kans wil bieden om hun talent te ontdekken en te ontwikkelen. Om dit te realiseren, gaan zij hun markt uitbreiden in de domeinen (routes) onderwijs, wijk, vrije tijd en het bedrijfsleven. Nieuwe maatschappelijke tendensen en veranderende wensen van de klanten vragen om vernieuwing van het aanbod en een veel marktgerichte benadering voor de komende jaren. Het plan laat zien hoe dit en de bezuinigingen gerealiseerd wordt in de komende vier jaar.

Efficiencyverhoging wordt bereikt door verdergaande kostenbesparing en verhoging opbrengsten (markt), uitwerken van standaardisatie en aanpassing werkprocessen, flexibilisering van inzetbaarheid van personeel en docenten. De professionalisering vindt ook zijn beslag in de investering in de versterking van het midden management.

	Besparing / extra inkomsten	Kosten / impulsen
Extra inkomsten	€ 247.700	
Personele kosten	548.300	
Overig	225.000	
Hervorming onderwijs Kunst naar Keuze*		€ 50.000
Marketingkosten*		€ 140.000
Overig		197.000
Totaal	€ 1.021.000	€ 387.000
Totaal te realiseren bezuinigingen	€ 634.000	

* Impulsen en/of nieuwe beleidsinvulling zijn volledigheidshalve in dit overzicht meegenomen.

3.2. Schouwborg De Meerse

Door Schouwborg De Meerse is in het 'Beleidsplan De Meerse 2012-2016 – Naar nieuwe klantwaarden in een nieuwe tijd' voor de periode 2012/2016 een aantal besparingsmaatregelen uitgewerkt. Deze maatregelen zijn in onderstaande tabel weergegeven.

De noodzaak tot het nemen van besparingsmaatregelen gaat voor De Meerse als schouwborgorganisatie echter aanzienlijk verder dan de gemeentelijke bezuinigingsopdracht. Een schouwborgexploitatie drijft, naast subsidie, immers voor een relatief groot deel op deelnemersbijdragen (entreegelden uit kaartverkoop). Door de economische crisis komt deze belangrijke bron van inkomsten onder druk te staan. Bezoekersaantallen dalen en voorts zijn bezoekers minder bereid om (exploitatie-technisch noodzakelijke) prijsverhogingen te betalen. Er is het effect dat aan de aanbods-kant gesubsidieerde theatergezelschappen hun (rijks-)subsidie afgebouwd zien worden, waardoor zij gedwongen zijn hogere uitkoopsommen te bedingen. Dan zijn er, naast de gemeentelijke bezuinigingen, ook op provinciaal- en rijksniveau en vanuit private fondsen en sponsors minder mogelijkheden om Schouwborg De Meerse financieel te ondersteunen. Tenslotte wijzen wij volledigheidshalve op het structureel doorwerken van het feit er in 2012 geen accres op de subsidie bij de cultuurinstellingen heeft plaatsgevonden. Een en ander betekent dat Schouwborg De Meerse aanzienlijk meer besparingen moest vinden dan uitsluitend de gemeentelijke taakstelling van € 44.000,- (eerste deel eerste tranche). In overleg met de gemeente is in het voortraject van de subsidieaanvraag 2013 derhalve een pakket besparingsmaatregelen voor het lopende jaar 2012, voor 2013 en voor volgende jaren ontwikkeld dat aanzienlijk verder reikt dan de gemeentelijke bezuinigingstaakstelling.

	Besparing / extra inkomsten	Kosten / impulsen
Personele kosten	€ 15.000	
Efficiency	€ 201.000	
Productmaatregelen	€ 109.000	
Totaal te realiseren bezuinigingen	€ 325.000	

3.2.1. Bezuinigingsmaatregelen op terrein van efficiency

Op het terrein van efficiency neemt Schouwborg De Meerse de volgende maatregelen, die bij elkaar voor 2013 een besparing opleveren van € 216.000,-:

- Lagere afschrijvingslasten inventaris door het bedingen van grote kortingen;
- Versobering personele en artiestenregelingen;
- Garantiesommen vlakke vloerzaal verlaagd;
- Begrenzing inkoopsommen voorstellingen Het Oude Raadhuis;
- Beëindiging horeca Het Oude Raadhuis.

3.2.2. Bezuinigingsmaatregelen door aanpassing activiteiten / prestatieafspraken

Schouwborg De Meerse neemt de volgende bezuinigingsmaatregelen die ingrijpen in het activiteitenpakket en die daardoor voor/vanaf 2013 een aanpassing van de prestatieafspraken met zich meebrengen:

- Beëindiging beeldende kunst Het Oude Raadhuis;
- Temporisering groeimodel.

3.3. Poppodium Duycker

Poppodium Duycker bevindt zich voor wat betreft de noodzaak tot besparingsmaatregelen in een andere situatie dan de overige drie instellingen in het cultuurgebouw. Voor Pier K, Schouwborg De Meerse en Bibliotheek Haarlemmermeer geldt dat deze instellingen zich geconfronteerd zien met de effecten van de economische crisis, waaronder een door de gemeente opgelegde bezuinigingstaakstelling.

Duycker heeft – omdat het een startende onderneming betreft – van de gemeente geen bezuinigingen opgelegd gekregen. Andere gevolgen van de economische crisis – afnemende bezoekersaantallen, afnemend horecagebruik van de bezoekers en dergelijke – doen zich vanzelfsprekend wél ook voor Duycker gelden. Daarnaast heeft Duycker vanaf de start, begin 2011, ook te kampen met aanloopproblemen in de sfeer van marketing en naamsbekendheid, het vinden van het juiste programmaprofiel en een terugloop van de belangstelling voor het type activiteiten dat voorheen door Artquake werd gerealiseerd.

Eind 2011 is in verband hiermee besloten dat Duycker voorlopig een ten opzichte van het oorspronkelijk (in de planvormingsfase) beoogde ambitieniveau afgeslankt activiteitenpakket realiseert. Hier kan dus worden gesproken van een eerste pakket besparingsmaatregelen in de sfeer van activiteiten (met ingang van 2012).

Op korte termijn wordt in een afzonderlijk voorstel met de raad van gedachten gewisseld over de opstart- en groeiproblematiek van Poppodium Duycker.

3.4. Bibliotheek Haarlemmermeer

De essentie van het reorganisatieplan van Bibliotheek Haarlemmermeer is dat de bezuinigingsdoelstelling op eigen kracht gerealiseerd wordt. Daarnaast hoeven er geen gedwongen ontslagen te vallen. Door natuurlijk verloop, loopt het aantal formatieplaatsen terug van 51,76 naar 42,53 (9,23 fte). Er wordt door Bibliotheek Haarlemmermeer niet alleen in de dienstverlening geschrapt. Door een innovatie in de dienstverlening te realiseren, worden de openingstijden uitgebreid.

	Besparing	Kosten
Personele kosten (2013)	€ 392.000	
Besparing uitzendkracht (2013)	€ 10.000	
Bibliobus (2013)*	€ 47.400	
Besparing activiteitenbudget (2013)	€ 15.000	
Kosten uitbesteding (2013)**		€ 50.000
Totaal	€ 464.400	€ 50.000
Totaal te realiseren bezuinigingen	€ 414.400	

*Deze besparing bestaat uit collectiekosten (€ 12.000,-) en exploitatiekosten (€ 35.400,-). De exploitatiekosten bestaan uit: benzine (€ 5.000,-), afschrijving (€ 20.000,-), onderhoud (€ 8.500,-), verzekering (€ 400,-) en automatisering/telefonie (€ 1.500,-, -). Naast deze besparing wordt er € 75.000,- aan personele kosten bespaard door het beëindigen van de dienstverlening van de Bibliobus. Dit bedrag is in bovenstaande tabel opgenomen onder het totaal aan personele kosten.

**Uitbesteding van Financiële Zaken, Telefonie en het Inhuren van een surveillant.

3.4.1. Bezuinigingen op het terrein van efficiency

Op het terrein van efficiency neemt Bibliotheek Haarlemmermeer de hier onderstaande maatregelen in 2013:

- Herzien van formatie van het management;
- Uitbesteden van de werkzaamheden van de Financiële Zaken;
- Herzien van de formatie van het secretariaat;
- Afbouwen van bibliotheekeigen activiteiten en het verlagen van het activiteitenbudget (Cultuur & Maatschappij);
- Invoeren van full- en lightservice uren in alle bibliotheekvestigingen*;
- Efficiënter organiseren van de dienstverlening van Educatie & Leesbevordering;
- Verder automatiseren van de werkprocessen binnen Informatie & Collectie.

*De definitie van full- en lightservice dienstverlening is als volgt:

Full service dienstverlening: dit komt overeen met de huidige situatie: bezoekers kunnen op alle openingsuren terecht met vragen aan medewerkers over allerlei onderwerpen.

Light service dienstverlening: bezoekers kunnen op bepaalde, rustige uren geen gebruik maken van de inzet en ondersteuning van medewerkers, met uitzondering van een nieuw lidmaatschap en het oplossen van uitleenproblemen door een technische of door een bibliotheek automatiseringssysteem gerelateerde oorzaak.

Het netto resultaat van de light- & full service zijn besparingen op personele inzet (5 fte in totaal) en 59 meer openingsuren voor de vestigingen op ochtenden vanaf 10.00 uur en avonden tot 20.00 uur.

3.4.2. Bezuinigingsmaatregelen door aanpassing activiteiten

Bibliotheek Haarlemmermeer neemt de volgende bezuinigingsmaatregelen die ingrijpen in het activiteitenpakket en die daardoor voor/vanaf 2013 een aanpassing van de prestatieafspraken met zich meebrengen:

- Beëindigen van de dienstverlening van de Bibliobus;
- Reorganisatie dienstverlening van de vestigingen Badhoevedorp / Zwanenburg Bibliotheek Haarlemmermeer.

Bibliotheek Haarlemmermeer heeft in haar reorganisatieplan rekening gehouden met het feit dat wij de bereikbaarheid en het op peil houden van activiteiten in de kernen belangrijk vinden. Met de hoofdvesting in het Cultuurgebouw en de vier nevenvestigingen heeft Bibliotheek Haarlemmermeer zowel in Noord-, Midden- als Zuid-Haarlemmermeer voorzieningen. De mogelijkheden om de Bibliobus te behouden zijn door deze instelling onderzocht. Op basis van onderstaande argumenten verzoekt Bibliotheek Haarlemmermeer om de dienstverlening in de vorm van de Bibliobus te beëindigen, maar draagt zij tevens andere, mogelijk zelfs betere, alternatieven aan om haar leden in ieder geval van hetzelfde dienstverleningsniveau te voorzien.

Beëindigen van de dienstverlening van de Bibliobus (2013)

Bibliotheek Haarlemmermeer heeft het voornemen om de dienstverlening van de Bibliobus aan zeven scholen en zeven standplaatsen in kleine kernen per 1 januari 2013 te beëindigen. De Bibliobus verzorgt aanvullend op de nevenvestigingen de volgende kernen met een totaal van 24,25 uur per week: Zwaanshoek, Lisserbroek, Beinsdorp, Burgerveen, Rijsenhout, Vijfhuizen en Abbenes. De collectie van de bus is gebaseerd op de jeugd en ouderen en bestaat uit ongeveer 9000 banden met een verdeling 20% volwassenen en 80% jeugd. In de praktijk bestaat het merendeel van de bezoekers uit kinderen en hun ouders. Naast deze standplaatsen in de kernen bezoekt de Bibliobus de volgende scholen: twee scholen voor speciaal onderwijs in Hoofddorp en vijf scholen in de kernen voor de uitlening van jeugdboeken aan huis.

Scholen

De scholen betalen een geringe vergoeding van € 3,- per leerling per schooljaar, waarvoor de Bibliobus eenmaal per maand bij de school langskomt en klassikaal een uitlening verzorgt. Daarnaast maken de scholen gebruik van de Edutheek van de Bibliotheek Haarlemmermeer voor projectcollecties. Bibliotheek Haarlemmermeer biedt voor alle scholen van Haarlemmermeer het leesbevorderingsproject de Rode Draad aan, waarbij scholen uit kleinere kernen de dichtstbijzijnde bibliotheekvestiging bezoeken met klassen en de bibliotheek ook programma's op scholen verzorgt.

De Edutheek van de afdeling Educatie & Leesbevordering stelt jaarlijks een aanbod samen voor het onderwijs. Voor elk type onderwijs zijn meerdere op de doelgroep afgestemde collecties beschikbaar. Door een gevarieerde keuze uit het diverse aanbod van activiteiten en diensten te kiezen kunnen de scholen eenvoudig een leesprogramma samenstellen. Het aanbod voor het Primair Onderwijs is gericht op leesbevordering, leesplezier, cultuureducatie, media-educatie en informatievaardigheden bij leerlingen van vier tot en met twaalf jaar. De activiteiten en collecties zijn gericht op taalontwikkeling, leesbevordering en leesplezier.

Een aantal collecties en activiteiten sluiten aan bij landelijke acties, zoals de Kinderboekenweek en de Nationale Voorleesdagen, zijn gericht op leesbevordering en vinden op vastgestelde momenten in het jaar plaats.

Bibliotheek op School

Op dit moment is de Bibliotheek Haarlemmermeer samen met het onderwijs en de gemeente Haarlemmermeer bezig met het ontwikkelen van het landelijk opgezet projectplan: de Bibliotheek op School (dBOS). In het schooljaar 2012-2013 start de pilot hiervan in Haarlemmermeer. Twee scholen uit het werkgebied van de Bibliobus zijn al betrokken bij de pilot en ook hierdoor neemt voor deze scholen het belang van de bus voor de deur

significant af. Na het schooljaar 2012-2013 worden meer scholen betrokken bij het project. Inhoudelijk integreert de dBOS de jeugdbibliotheek met de school waarbij de bibliotheek een compleet en geïntegreerd dienstenpakket aanbiedt dat een bewezen structurele bijdrage aan de leesontwikkeling van kinderen levert. Het gaat daarbij om collecties op scholen zelf, het genoemde vergroten van leesplezier, verbeteren van mediawijsheid en een digitaal portaal in een samenhangend geheel van producten en diensten. dBOS vergt ook een investering van de scholen. Een deel van deze kosten kunnen de huidige scholen van de Bibliobus uit hun bijdrage per leerling bekostigen.

Om de dienstverlening van de Bibliobus op een alternatieve manier te waarborgen, is het van belang het project dBOS na de pilot doorgang heeft. Dit project zal daarom een nieuwe prestatie-eis zijn in het programma van eisen 2014 en verder. Voor het jaar 2012/2013 heeft Bibliotheek Haarlemmermeer middelen om dit project te financieren. Voor de volgende jaren zal Bibliotheek Haarlemmermeer middelen uit haar eigen budget moeten gebruiken om dit project te financieren.

In onderstaand overzicht is te zien hoe dit bedrag de komende jaren is opgebouwd. De kosten van het project neemt in de loop der jaren toe doordat er steeds meer scholen meedoen. Uit de meerjarenbegroting 2013-2017 van Bibliotheek Haarlemmermeer blijkt dat dit project uit de verwachte exploitatieoverschotten gefinancierd kan worden. Wanneer de verwachte exploitatieoverschotten niet gerealiseerd worden, dan moet Bibliotheek Haarlemmermeer met de gemeente in overleg gaan welke andere activiteiten in 2014 en de volgende jaren niet meer gerealiseerd worden. Dit is een onderwerp van gesprek bij het opstellen van het programma van eisen en de subsidieverleningen 2014 en de jaren die hierna volgen.

Jaar	2012/2013	2013/2014	2014/2015	2015/2016	2016/2017	Totaal
Aantal nieuwe scholen	4	12	16	16		
Aantal bestaande scholen		4	16	32	48	
Totaal	€ 12.000	€ 44.000	€ 80.000	€ 112.000	€ 96.000	€ 344.000
Bijdrage:						
Scholen	€ 4.000	€ 14.667	€ 26.667	€ 37.333	€ 32.000	€ 114.667
Bibliotheek	€ 8.000	€ 29.333	€ 53.333	€ 74.667	€ 64.000	€ 229.333
Totaal	€ 12.000	€ 44.000	€ 80.000	€ 112.000	€ 96.000	€ 344.000
Startkosten per school	€ 3.000					
Structurele kosten per school	€ 2.000					
Meerjarenbegroting	2013	2014	2015	2016	2017	
Begroot exploitatieoverschot	€ 57.962	€ 69.598	€ 120.755	€ 125.984	€ 96.816	

Redenen om dienstverlening van de Bibliobus te beëindigen

Bibliotheek Haarlemmermeer heeft het voorstel ingediend om de dienstverlening van de Bibliobus met ingang van 2013 te beëindigen. De argumenten hiervoor zijn:

- Indien de Bibliobus wordt gehandhaafd, dan betekent dit dat er een investering voor een nieuwe Bibliobus gedaan moet worden met een bedrag van ongeveer € 500.000,-, omdat de huidige Bibliobus financieel is afgeschreven. Van de 1964 leden die gebruik

- maken van de Bibliobus, zijn er rond de 500 betalende leden. De overige leden zijn jonger dan veertien jaar en hoeven geen abonnementskosten te betalen.
- Mede door de stijging van de kosten van exploitatie, onderhoud en verzekering en investeringen in apparatuur en inventaris kost de Bibliobus Bibliotheek Haarlemmermeer meer dan het opbrengt. De afweging kosten/baten draagt onvoldoende bij aan het halen van de organisatiedoelen, ook gelet op de noodzakelijke bezuinigingen. Ten opzichte van het gestaag afnemende gebruik acht de Bibliotheek de Bibliobus niet toekomstbestendig en vindt voortzetting en vervanging een onverantwoorde investering.
 - De afname van het gebruik van de dienstverlening van de Bibliobus wordt verklaard door onder andere de ingebruikname van de nieuwe vestigingen in Nieuw Vennep en Floriande in 2004. Beiden zijn centraal gelegen in de nabijheid van winkels en scholen. De grote kernen waar de inwoners op gericht zijn voor hun boodschappen en het winkelen. Dit effect is versterkt met de centrale vestiging in het Cultuurgebouw begin 2011.
 - 11,4% van de bevolking in het betreffende werkgebied is lid van de Bibliobus ten opzichte van 25,6% in de andere vestigingen (per 1 juli 2012).
 - Ouderen bezoeken de Bibliobus nauwelijks. Terwijl dit een van de doelen van de Bibliobus is.
 - De afgelopen jaren zijn er maatregelen genomen om gebruik te stimuleren. In 2007 is intern onderzoek gedaan naar onder andere het opzetten van een nieuwe functie voor de Bibliobus als specifieke jeugdbus en zijn er maatregelen genomen zoals het organiseren van activiteiten in de kinderboekenweek of het uitdelen van flyers ter promotie van de bus. Dit heeft niet tot een gewenste verhoging geleid.
 - De stilstand tijdens de kerst- en grote schoolvakanties is vorig jaar uit oogpunt van efficiency van vraag van klanten en inzet van medewerkers uitgebreid naar alle vakanties. Hierover zijn van gebruikers geen klachten ontvangen.
 - Een algemene trend is dat de dienstverlening van Bibliobussen steeds minder vaak voorkomt. In 2010 zijn op provinciaal niveau de Bibliobussen in 2010 afgeschaft en is deze service niet langer kerntaak van de provincie.
 - Een punt van interne organisatorische aard: geringe werkdruk op de Bibliobus leidt tot afname van kennis en motivatie van de medewerkers, die beter ingezet kunnen worden op de vestigingen waar de werkdruk hoger is. De positie van de Bibliobusmedewerkers wordt intern opgelost en leidt niet tot gedwongen vertrek.

Alternatieve dienstverlening

Daarnaast heeft Bibliotheek Haarlemmermeer onderzocht op welke andere manieren het beëindigen van de dienstverlening van de Bibliobus opgevangen kan worden. De volgende punten worden aangedragen:

- het doorvoeren van het landelijke projectplan de Bibliotheek op School (dBoS). In het schooljaar 2012-2013 start de pilot hiervan in Haarlemmermeer. Twee scholen uit het werkgebied van de Bibliobus zijn al betrokken bij de pilot en ook hierdoor neemt voor deze scholen het belang van de bus voor de deur significant af;
- attentering op gebruik van de vestigingen Nieuw-Vennep, Floriande en Hoofddorp-Centrale, mede doordat deze vestigingen in 2013 aanzienlijk in openingsuren zullen stijgen door full service / light service (zie definitie op pagina 8);
- ouderen die niet mobiel zijn kunnen gebruik maken van de (indien nodig) uit te breiden Boek aan Huisservice;
- gebruik van bibliotheken in de regio, zoals Lisse, Haarlem-Schalkwijk, Bennebroek en Aalsmeer. Van een aantal inwoners is bekend dat zij al gebruik maken van een van

deze vestigingen. Hierbij kan gebruik worden gemaakt van het Noord Hollands Bibliotheek Paspoot.

Hoewel concrete gegevens niet bekend zijn, weet Bibliotheek Haarlemmermeer dat inwoners uit hetzelfde werkgebied van de Bibliobus ook gebruik maken van bibliotheken in de regio. De inwoners sluiten hierbij vooral aan op de winkelstromen;

- in het komende schooljaar is er na 1 januari 2013 tot de zomervakantie voor de Bibliobus scholen sprake van een overgangssituatie waarbij de scholen meer diensten van de Edutheek kunnen afnemen en/ of ervoor kunnen kiezen om aanvullend vaker klassikaal boeken te lenen in een van de vestigingen.

Reorganisatie dienstverlening van de vestigingen Badhoevedorp / Zwanenburg (2014)

Bibliotheek Haarlemmermeer wil een gezamenlijk plan voor de vestigingen Badhoevedorp en Zwanenburg in de vorm van een bibliotheekfunctie in Noord Haarlemmermeer in de vorm van servicebibliotheken. Dit betekent dat:

- er beter ingespeeld kan worden op de wens van de klantgroepen;
- er gebruik gemaakt kan worden van full en light service (besparing 1,8 fte, € 75.000,-);
- het aantal vierkante meters van beide vestigingen gehalveerd kan worden;
- er aangesloten kan worden bij multifunctioneel ruimtegebruik;
- er gezocht wordt naar andere locaties voor deze vestigingen.

Dit plan wordt in 2013 nader uitgewerkt. De investeringen en besparingen voor dit plan zijn nog niet opgenomen in het reorganisatieplan.

Conclusie

Het bezuinigingsplan van Bibliotheek Haarlemmermeer heeft een positieve insteek, omdat efficiency slag behaald kan worden zonder dat er gedwongen ontslagen vallen. De bezuinigingsopdracht wordt geheel op eigen kracht gerealiseerd. Voor 2014 zoekt Bibliotheek Haarlemmermeer naar een andere invulling voor de vestigingen Badhoevedorp en Zwanenburg.

Een zwaarwegende maatregel die Bibliotheek Haarlemmermeer voorstelt, is het beëindigen van de dienstverlening van de Bibliobus in 2013. Deze instelling bezuinigt hierdoor een jaar eerder op productniveau. Het handhaven van de Bibliobus zou een investering betekenen voor een nieuwe bus van circa € 500.000,-. Van de 1964 leden die gebruik maken van de Bibliobus, zijn er rond de 500 betalende leden. De overige leden zijn jonger dan veertien jaar en hoeven geen abonnementskosten te betalen. De afweging kosten/baten draagt onvoldoende bij aan het halen van de organisatie doelen. Ten opzichte van het gestaag afnemende gebruik acht de Bibliotheek de Bibliobus niet toekomstbestendig en vindt voortzetting en vervanging een onverantwoorde investering.

Middels deze nota verlenen wij hier medewerking aan met de voorwaarde dat Bibliotheek Haarlemmermeer de alternatieve dienstverlening, zoals deze instelling die voorstelt, door gaat voeren. Deze vertaalt zich dan binnen het project dBOS, gebruik van de vestigingen in Haarlemmermeer en de regio, Boek aan Huisservice, digitale bibliotheek en de tijdelijke oplossing van Edutheek. Hierbij leggen wij de voorwaarde op dat deze alternatieven gerealiseerd wordt zonder dat er extra middelen van de gemeente nodig zijn.

Pier K, Schouwburg De Meerse en Bibliotheek Haarlemmermeer hebben elk afzonderlijk en met de nodige inspanningen maatregelen getroffen om te voldoen aan de bezuinigingsopdracht. De eerste bezuinigingstranche wordt in principe door alle instellingen gehaald uit efficiency en heeft personele consequenties. Pier K heeft het bedrijfsmodel aangepast waardoor een deel van het personeel en docenten flexibel inzetbaar is in de vorm van zzp'ers. Bibliotheek Haarlemmermeer kan, door natuurlijk verloop, het aantal formatieplaatsen terugbrengen met ruim 9 fte. Schouwburg De Meerse en Poppodium Duycker hebben beiden beduidend minder fte dan Pier K en Bibliotheek Haarlemmermeer, maar ook deze twee instellingen zetten een aantal personeelsleden in op een andere functie danwel brengen het aantal fte terug.

Met de subsidieverlening 2013 wordt hierover door het college eind 2012 een besluit genomen. Eventuele maatregelen die het activiteitenaanbod treffen en die ingaan per 2014 worden in het komende jaar afgestemd tussen instelling en gemeente.

4. Overige relevante informatie

4.1. Communicatie

De instellingen dragen zelf zorg voor de communicatie richting hun klanten en potentiële klanten.

Voor het beëindigen van de dienstverlening van de bibliobus met ingang van 2013 heeft Bibliotheek Haarlemmermeer een extern communicatietraject opgezet om met name klanten, dorpsraden en scholen hierover te informeren. De 1964 leden van de bibliobus worden persoonlijk geïnformeerd over het beëindigen van de dienstverlening en de alternatieven voor bibliotheekgebruik. Bij de dienstverlening aan de scholen is er sprake van een overgangssituatie zo lang het project Bibliotheek op School nog in de pilotfase verkeerd.

Twee scholen uit het werkgebied van de bus zijn betrokken bij de pilot. Leerlingen van de andere scholen maken individueel gebruik van een van de vestigingen of via de Edutheek door de school.

Dit besluit wordt extern gecommuniceerd in onder andere de InforMeer.

5. Besluit

Op grond van het voorgaande hebben wij besloten om:

1. in te stemmen met de voortgangsrapportage van de grote culturele instellingen;
2. in te stemmen met het voorstel van Bibliotheek Haarlemmermeer om de dienstverlening van de Bibliobus met ingang van 2013 te beëindigen onder de voorwaarde dat deze dienstverlening op alternatieve wijze wordt gewaarborgd binnen de daarvoor beschikbare middelen;
3. de raad voor te stellen deze nota te agenderen ter bespreking.

Burgemeester en wethouders van de gemeente Haarlemmermeer,
namens dezen,
de portefeuillehouder,

Mr. A.Th.H. van Dijk

Bijlage(n)

Geen